

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/26/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7522201426
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Maruščák
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:7522201426.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Maruščáka a členov senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej a JUDr. Jany Dudíkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: A. B., nar. X.X.XXXX, C. B., nar. X.XX.XXXX a D. B., nar. X.X.XXXX, všetci bytom u matky, zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, detí rodičov: matky E. B., nar. XX.X.XXXX, bytom F. X, A. G. H., zast. B. B. I., advokátkou, so sídlom Mlynárska 15, Košice a otca J. G. B., nar. XX.X.XXXX, bytom K. XXX/X, D., zast. JUDr. Petrom Majerníkom, advokátom, so sídlom Werferova 1, Košice, v konaní o zvýšenie výživného a o zmenu úpravy styku, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice- okolie č.k. 9P/53/2022-170 zo dňa 17.1.2023 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok v napadnutých výrokoch I. a III. o zvýšení výživného a dlžnom výživnom na maloletú C..

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozhodol nasledovne:

I. Mení rozsudok Okresného súdu Košice II č.k. 14P/165/2018-219 zo dňa 9.4.2019 vo výroku o vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom tak, že otec sa zaväzuje prispievať na výživu maloletého A. sumou 300 Eur mesačne, maloletej C. sumou 250 Eur mesačne a maloletého D. sumou 200 Eur mesačne od 2.3.2022 do budúca vždy do 15. dňa v každom mesiaci vopred k rukám matky maloletých detí počnúc januárom 2023.

II. Dlžné výživné na maloletého A. a maloletého D. neurčuje.

III. Dlžné výživné na maloletú C. za obdobie od 2.3.2022 do 31.12.2022 spolu v sume 907,37 Eur sa otec zaväzuje zaplatiť do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku k rukám matky.

III. V prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a .

IV. Konanie v časti o zmenu úpravy styku otca s maloletými deťmi z a s t a v u j e .

2. Súd prvej inštancie zistený skutočný stav posúdil podľa ustanovení § 62, §75, §77 ods. 1, §78 ods. 1 a 3 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a 29 ods. 1 a 3 Civilného mimosporového poriadku. U maloletých zistil, že došlo k zásadnej zmene pomerov uplynutím času, kedy mal. A. bol v čase pôvodného rozhodnutia žiakom 6.ročníka základnej školy (mal 12 rokov) a v súčasnosti je žiakom 1. ročníka Hotelovej akadémie (má 16 rokov). Mal. C. bola v čase pôvodného rozhodnutia žiačkou 5. ročníka základnej školy (mala 11 rokov) a v súčasnosti je žiačkou 1. ročníka Bilingválneho gymnázia D. G. (L. 15 rokov). Obaja prešli druhým stupňom základnej školy a začali stredoškolskú dochádzku. Sú vo veku, kedy má dieťa najvyššie výdavky na výživu v súvislosti s dospievaním, a to výdavky na stravu, odev, obuv, školské výdavky a výdavky na voľnočasové aktivity, ktoré sa svojou skladbou a nákladnosťou výrazne líšia od nákladov dieťaťa na základnej škole. Obe deti sú vo veku dospievajúceho, kedy majú výdavky na svoju výživu porovnateľné, ako sú výdavky na výživu dospelého. Maloletý D. bol v čase pôvodného rozhodnutia žiakom 3. ročníka základnej školy (mal 8 rokov) a v súčasnosti je

žiakom 7. ročníka základnej školy (má 12 rokov). Od poslednej úpravy teda prešiel z prvého stupňa základnej školy na druhý stupeň základnej školy. Na strane všetkých maloletých došlo aj k zmene objektívnej - k prirodzenému vývoju životných nákladov v súvislosti s plynutím času a s tým spojeným rastom cien. Na strane matky zistil súd zmenu bývania (ktorá predstavuje aj zmenu na strane maloletých detí) - býva vo vlastnom rodinnom dome, ktorý nadobudla od posledného rozhodnutia vo veci. Jej mesačný príjem narástol zo sumy 460 € mesačne z pracovnej činnosti (+ prídavky na deti) od posledného rozhodnutia vo veci na sumu ustálenú súdom 820 € - 1220 € mesačne v súčasnosti, čo už zahŕňa aj výživné na maloleté deti zo strany otca. Na strane otca zistil súd taktiež zmenu pomerov. Otec nadobudol do svojho výlučného vlastníctva rodinný dom, v ktorom v súčasnosti býva a taktiež druhú nehnuteľnosť, ktorá je v štádiu výstavby. Došlo u neho k nárastu výdavkov na hypotéku zo sumy 730 € na sumu 900 € mesačne. K nárastu príjmu z v pôvodnom konaní deklarovanej sumy 1.500 € (zamestnaný pre spoločnosť VVS stavby s.r.o.) na v súčasnosti súdom ustálený mesačný priemerný príjem za obdobie posledných 12 mesiacov pred rozhodnutím vo veci 2.698,09 Eur. Súd mal za to, že došlo k tak výraznej zmene pomerov, že je na mieste zmena pôvodného rozhodnutia o výške výživného na deti. Pri určení výšky výživného súd vychádzal z majetkovej situácie otca, ktorého príjem bol ustálený v priemere na sumu 2.698,09 Eur mesačne. Zohľadňujúc tento príjem otca, vek maloletých detí a im primerané výdavky, dospel súd k záveru, že suma 300 Eur pre mal. A., 250 Eur pre mal. C. a 200 Eur pre mal. D. je primeraná a zodpovedajúca životnej úrovni otca, ktorú dotvára aj vlastníctvo nehnuteľností otca- rodinného domu v mestskej časti Košice- Krásna, v ktorom býva a rozostavaný záhradný dom vo Vyšnej Hutke s pozemkom 430 m² a vlastníctvo obchodných spoločností: spoločnosti Penad s.r.o., ktorej je jediným spoločníkom a zároveň konateľom, spoločnosť Penad services s.r.o., kde sú dvaja spoločníci a on je konateľom, spoločnosť AP Development Košice, s.r.o., kde sú dvaja spoločníci a zároveň konatelia. Spoločnosť Penad Services vykazovala zisk za rok 2021 vo výške 9.802 Eur. Súd sa nestotožnil s argumentom otca, že jeho príjmy sú neporovnateľne nižšie, ako boli v čase pôvodného rozhodnutia. Príjmy rodiča totiž nemusia predstavovať len príjmy z jeho zárobkovej činnosti. Akékoľvek príjmy, ktoré si je povinný rodič schopný zabezpečiť na pravidelnej úrovni dotvárajú jeho životnú úroveň, na ktorej sa má právo podieľať aj maloleté dieťa. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že životnú úroveň povinného rodiča dokresľujú aj jeho pravidelné výdavky, ktoré ak uhrádza na pravidelnej báze z akýchkoľvek zdrojov, zabezpečuje si tým istý životný štandard a je povinnosťou súdu to brať do úvahy. V tejto súvislosti súd poukázal na vyjadrenie otca zo dňa 14.9.2022, že jeho pravidelné mesačné výdavky predstavovali za obdobie posledného roka sumu 1.532 Eur mesačne (zahŕňajúc aj výdavky na maloleté deti), pričom svoj príjem otec deklaroval v predmetnom vyjadrení sumou 780 Eur mesačne (v tom čase nemocenské dávky). Napriek tvrdeným skutočnostiam bol schopný nadobudnúť v septembri 2022 do výlučného vlastníctva ďalšiu nehnuteľnosť, a to rozostavaný záhradný dom vo Vyšnej Hutke s pozemkom 430m² (darovacou zmluvou zo strany svojho otca), čo podľa súdu opäť preukazuje schopnosť otca zabezpečiť si vyššiu životnú úroveň, ako preukazujú ním tvrdené príjmy. Otec sa preukázateľne na výžive detí, na hradení ich výdavkov podieľa v oveľa vyššej miere, ako je súdom určené výživné (vychádzajúc zo zhodných tvrdení rodičov). Napriek tomu ustáliť tento stav v rozhodnutí súdu odmietol. Súd tiež poukázal aj na tvrdenie otca, že býva s priateľkou, ktorá sa podieľa len na výdavkoch za stravu, teda sa nepodieľa na výdavkoch za bývanie, ktoré otec vyčíslil vo výške 349 Eur mesačne. Vyživovacia povinnosť otca k maloletým deťom predchádza jeho iné nepovinné výdavky a už rozdelením tejto sumy na dve časti by otec získal sumu 174,50 Eur navyše na výživné pre maloleté deti.

3. Pri určení dlžného výživného súd prvej inštancie vychádzal z obdobia od podania návrhu, teda od 2.3.2022 do 31.12.2022, keďže k zvýšeniu výživného došlo s účinnosťou od januára 2023. Pri maloletom A. vyšla suma dlžného výživného vo výške 1.794,19 Eur. Otec si uplatnil sumu na odpočítanie od dlžného výživného na mal. A. (vo svojom vyjadrení zo dňa 13.12.2022) za uvedené obdobie vo výške 3.598,50 Eur, ktorú matka v plnom rozsahu uznala a s jej odpočtom súhlasila, preto má súd za to, že dlžné výživné na maloletého A. nevzniklo. Pri maloletej C. vyšla suma dlžného výživného vo výške 1.495,16 Eur (zvýšená suma výživného 150 € x 9 mesiacov + za mesiac marec 2022 za 30 dní). Otec si uplatnil sumu na odpočítanie od dlžného výživného na mal. C. za uvedené obdobie vo výške 233,98 Eur + 353,81 Eur za mobil pre maloletú, ktorú matka v plnom rozsahu uznala a s jej odpočtom súhlasila, preto dlžné výživné vzniklo vo výške 907,37 Eur a toto súd otca zaviazal uhradiť do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Pri maloletom D. vyšla suma dlžného výživného vo výške 897,10 Eur. Otec si uplatnil sumu na odpočítanie od dlžného výživného na mal. D. za uvedené obdobie vo výške 1.479,41 Eur, ktorú matka v plnom rozsahu uznala a s jej odpočtom súhlasila, preto má súd za to, že dlžné výživné na maloletého D. nevzniklo. V prevyšujúcej časti návrh matky - pri mal. A. zvýšenie výživného na sumu 450 Eur mesačne,

pri mal. Olivii na sumu 400 Eur mesačne a pri mal. D. na sumu 350 Eur mesačne zamietol z dôvodu, že mal za to, že takto určené výživné by presahovalo príjmové a majetkové možnosti otca a nebolo by primerané ani jeho súdom zistenej životnej úrovni, pričom bral do úvahy aj skutočnosť, že súdom určená vyživovacia povinnosť nemá pokrývať úplne všetky výdavky detí, na ktorých úhrade sa má podieľať aj druhý rodič, a to primerane svojim možnostiam. Súd poukázal aj na skutočnosť, že životnú úroveň detí nastavili samotní rodičia, ktorí sa teraz navzájom obviňujú z toho, že nie je v ich možnostiach ju deťom udržať. Súd skonštatoval rovnakú skutočnosť, ako pri otcovi maloletých detí, že výdavky matky, majetky, ktoré nadobudla od posledného rozhodnutia, jej životný štýl preukazujú vyššiu životnú úroveň, akú by si bola schopná zabezpečiť, ak by naozaj disponovala len príjmom, ktorý súdu deklarovala. Aj túto preukázanú životnú úroveň bral súd do úvahy pri zvažovaní jej podielu na výdavkoch maloletých detí bez ohľadu na ňou deklarované príjmy. V časti zmeny úpravy styku vzala matka svoj návrh späť, pričom otec a kolízny opatrovník s týmto späťvzatím súhlasili, preto súd konanie v tejto časti zastavil.

4. Proti tomuto rozsudku, jeho I. a III. výroku podal otec v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v týchto výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

5. Otec odvolanie odôvodnil tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nerozporuje, že prechod na vyšší stupeň školskej dochádzky môže byť považovaný za zmenu pomerov na strane maloletých detí, avšak iba samotné konštatovanie o prechode na vyšší stupeň školskej dochádzky nie je postačujúce pre prijatie záveru, že ide o podstatnú zmenu pomerov na strane oprávnených. Podľa otca súd opomenul akékoľvek dokazovanie vo vzťahu k zmene pomerov na strane oprávnených, kedy iba konštatoval, že prechod na vyšší stupeň školskej dochádzky považoval za dostatočný pre zvýšenie výživného o viac ako 240 %. Z rozhodnutia podľa otca nevyplýva porovnanie potrieb na strane maloletých v čase posledného rozhodnutia Okresného súdu Košice II zo dňa 9.4.2019 s odôvodnenými potrebami v čase vydania odvolaním napadnutého rozhodnutia. Nevyplývajú ani len odôvodnené potreby maloletých detí ku dňu vydania rozsudku. Z rozhodnutia súdu je zrejme len to, že deti prešli na vyšší stupeň školskej dochádzky, avšak v rozsudku nie je odôvodnené, ako sa táto skutočnosť premietla v náraste odôvodnených potrieb maloletých. Otec tiež uviedol, že matka v návrhu na začatie konania odôvodňuje zmenu pomerov výlučne na jej strane, a to stratou zamestnania v septembri 2021 a s tým súvisiacim poklesom príjmov. Z dokazovania podľa otca vyplynulo, že príjmy na strane matky za uvedené obdobie výrazne vzrástli zo sumy 460 Eur mesačne na sumu 820- 1.220 Eur mesačne. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane maloletých detí, tuto matka ani netvrdila a súd k zmene pomerov nevykonala ani žiadne dokazovanie. Otec uviedol, že k zmene pomerov sa vyjadril len on, poukazujúc na to, že výdavky na maloleté detí od roku 2019 nenarástli, ale práve naopak, mierne klesli, nakoľko najväčšou položkou boli práve výdavky na športovú činnosť synov A. a D.. Otec v odvolaní namietal, že súd len konštatoval, že nadobudol do výlučného vlastníctva rodinný dom, avšak opomenul uviesť, že rodinný dom mu slúži na bývanie a je zaťažený záložným právom v prospech VÚB, a.s. z titulu poskytnutia hypotekárneho úveru na jeho kúpu. Samotnú povinnosť úhrady splátky hypotéky vo výške 900 Eur mesačne posúdil súd v jeho neprospech, kedy ho počas súdneho konania upozornil na skutočnosť, že jeho výdavky (medzi ktoré zarátal aj splátku hypotéky) výrazne prevyšujú jeho príjmy, čo v prípade nepreukázania zdrojov príjmu bude súd posudzovať podľa § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Súd za zmenu pomerov u neho považoval nadobudnutie nehnuteľnosti, avšak nebral do úvahy to, že k zmene finančnej situácie u otca nedošlo, keďže majetok bol nadobudnutý za finančné prostriedky poskytnuté vo forme úveru, ktorý je potrebné splatiť, navyše aj s úrokom. K reálnemu nárastu jeho majetku nedošlo, keďže nárast jeho majetku bol dosiahnutý nárastom jeho záväzkov. K súdom uvádzanému nadobudnutiu do výlučného vlastníctva rozostavaného záhradného domu vo Vyšnej Hutke, otec namietal, že súd nezisťoval stav rozostavanosti alebo hodnoty tohto záhradného domu. Ide o nehnuteľnosť, ktorá nie je ani evidovaná v katastri nehnuteľností, je teda vylúčené, aby z nej dosahoval akýkoľvek príjem, ktorý by mohol zvýšiť jeho zárobkové možnosti. Otec poukázal aj na bod 26. rozsudku, v ktorom súd uviedol, že pri určení výšky výživného vychádzal z majetkovej situácie otca, ktorú dotvára aj vlastníctvo spoločností PENAD SERVICES s.r.o., PENAD s.r.o. a AP Development Košice, s.r.o. Na strane 5. rozsudku súd uviedol, že z potvrdenia Finstat zistil, že spoločnosť PENAD SERVICES s.r.o. vykazovala zisk za rok 2021 vo výške 9.802 Eur. V bode 26. však už súd neuviedol, že z verejne dostupných údajov stránky Finstat je rovnako možné zistiť, že spoločnosť AP Development Košice, s.r.o. doposiaľ nevykonávala žiadnu činnosť a nedosiahla tak žiadne príjmy a teda ani zisky a spoločnosť PENAD s.r.o. bola v roku 2021 v strate 28.085 Eur so záporným vlastným kapitálom vo výške – 219.295 Eur.

Pokiaľ ide o skutočnosť, že spoločnosť PENAD SERVICES s.r.o. vykazovala zisk za rok 2021 vo výške 9.802,- EUR, tak ako to bolo otcom už uvedené, tento zisk nebol rozdelený medzi spoločníkov, nakoľko spoločnosť zamestnáva desať zamestnancov, ktorým musí vyplácať mzdy na mesačnej báze, musí uhrádzať dane a odvody, preto nemôže tento zisk rozdeliť. Ďalej namietal, že súd nezohľadnil, že finančná pomoc od jeho otca bola poskytnutá vo forme pôžičky. Považuje za absolútne neprijateľné, aby pôžička bola súdom chápaná ako jeho príjem. Súd dospel k záveru, že pri sume 21.390 Eur za rok 2022 predstavuje jeho mesačný „príjem“ suma 1.782,50 Eur. Pokiaľ súd vychádzal z predpokladu, že pôžička je príjmom na strane otca, následkom takéhoto hodnotenia zistených skutočností mohlo byť jedine zvýšenie výživného za rok 2022. Súd má rozhodovať výlučne podľa stavu v čase vyhlásenia rozsudku. On však žiadnu pôžičku v januári 2023 od svojho otca nedostal. Súd nevypočul starého otca maloletých detí k skutočnosti, či je vôbec v jeho možnostiach poskytovať otcovi pôžičky aj v budúcnosti a v akej výške. Otec má za to, že samotná finančná náročnosť záujmovej činnosti dieťaťa nemôže byť sama o sebe dôvodom na zvýšenie výživného, pokiaľ si financovanie predmetného záujmu rodičia dieťaťa nemôžu dovoliť. Z dokazovania vyplynulo, že u mal. A. a D. sa prevažná časť výdavkov, ktoré doposiaľ pokrýval on týkala ich športovej činnosti. Na tieto výdavky si však dlhodobo požičiaval, nakoľko ich nedokázal kryť z vlastných príjmov, preto športová činnosť maloletých detí, ktorá je finančne nesmierne nákladná, nemôže predstavovať ich odôvodnené potreby, ktoré odôvodňujú zvýšenie výživného, navyše za situácie, kedy je preukázané, že uspokojovanie týchto potrieb maloletých detí dlhodobo zadlžuje ich otca.

6. Matka k odvolaniu otca uviedla, že má za to, že súd prvej inštancie rozhodol vecne správne a úplne sa stotožňuje sa aj s odôvodnením predmetného rozhodnutia súdu. Matka má za to, že otec v odvolaní uvádza argumenty, ktoré už uviedol v priebehu konania a v konečnom dôsledku sa jedná o argumenty, s ktorými sa súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal. Má za to, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci a posúdil ho podľa zákonných ustanovení. Správne vyhodnotil dôkazy, pričom starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo za konania najavo. Matka má za to, že súd prvej inštancie rozhodol v záujme maloletých detí. V odvolaní otec poukázal na finančné prostriedky, ktoré mal od svojho otca, k čomu matka uviedla, že táto finančná pomoc od jeho otca bola najprv pomocou a tesne pred pojednávaním už je to pôžička od otca. V tomto si otec maloletých detí rozporuje. V odvolaní otec okrem iného uvádza, že dom vo Vyšnej Hutke je rozostavaný záhradný dom, no pritom je to veľký rodinný 4 izbový dom slúžiaci na bývanie a nie len na rekreovanie. Zvýšenie výživného matka žiadala jednak z dôvodu, že otec sa s deťmi nestretával ani v dni, ktoré si pri rozvodovom konaní sám určil. Navštevoval ho iba najstarší syn, no aj to sa po čase skončilo. Otec maloletých detí nebol ochotný prispievať na nákup sezónneho oblečenia, lekárskeho a dentálnych ošetrovaní, ani do školských potrieb detí. O skutočnosti, že deti nastúpili na stredné školy sa nijako nezaujímal, skutočnosť, že dcéra C. je na gymnáziu sa dozvedel v novembri 2022 na súdnom pojednávaní. Matke tak narastajú náklady na výživu detí a chod domácnosti, v ktorej deti s ňou žijú. U najstaršieho syna A. je to každodenný rozvoz na tréningy do Michaloviec, u dcéry Olivie poplatky za súkromné gymnázium a najmladší syn D. taktiež dospieva, čo sa odzrkadľuje na mesačných nákladoch. Otec detí počas konania poukazyval viac menej len na výdaje, ktoré súviseli s hokejovou činnosťou chlapcov. V ostatnom období už ani tieto výdaje otec synom nezabezpečoval. Matka považuje odvolanie otca za nedôvodné. Na základe vyššie uvedeného navrhla, aby rozhodnutie súdu prvej inštancie odvolací súd potvrdil v celom rozsahu ako vecne správne.

7. Ďalšie vyjadrenia podané neboli. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu otca nevyjadril.

8. Odvolaním bol napadnutý I. výrok a III. výrok rozsudku. Ostatné výroky rozsudku neboli odvolaním napadnuté, preto neboli predmetom odvolacieho konania (§ 367 ods. 2 CSP), nadobudli právoplatnosť.

9. Konania vo veci starostlivosti súdu o maloletých sa prejednávajú a rozhodujú podľa zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len CMP).

10. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku (CSP), ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 121 CMP, rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

12. Podľa § 62 ods. 1,2,4,5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

13. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

14. Podľa § 78 ods. 1,3 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

15. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

16. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie v jeho odvolaní napadnutom I. a III. výroku, spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa § 65 CMP bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario v rozsahu danom § 66 CMP v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, vyhodnotil všetky dôkazy a starostlivo prihliadal na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania, preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi v rozsahu zvýšenia výživného na maloleté deti, ako aj v rozsahu dlžného výživného na maloletú C., sa odvolací súd stotožňuje.

17. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že predpokladom zmeny rozhodnutia o výživnom podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine je výrazná zmena pomerov na strane oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú, nielen prechodnú a musí sa jednať o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie súdu o výživnom. Pri rozhodovaní o zmene výživného sa obdobne použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného, v tomto prípade ustanovenia § 62 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Kritériami určovania rozsahu vyživovacej povinnosti v zmysle vyššie uvedených zákonných ustanovení sú odôvodnené potreby dieťaťa, ako aj možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov. Pokiaľ ide o odôvodnené potreby dieťaťa, nie sú to len náklady vo vlastnom zmysle slova, teda zabezpečenie stravy, ale aj hmotné potreby, ako aj šatstvo, bielizeň, náklady na bývanie, potreby súvisiace s rozširovaním a prehĺbovaním vzdelania, rozvojom jeho záujmov, prípravou na budúce povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku každého dieťaťa a jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú, má výživné zabezpečovať primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov. Odôvodnené potreby detí v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, pokiaľ nie sú v určitom konkrétnom prípade zvýšené v dôsledku zhoršeného zdravotného stavu, finančne náročnej záujmovej alebo športovej činnosti, prípadne ak rozumové schopnosti dieťaťa odôvodňujú nadštandardné vzdelávanie. To znamená, že bežné potreby dieťaťa nevybočujúce z rámca potrieb iných detí v tomto veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky je možné považovať za všeobecne známu skutočnosť a nie je potrebné ich osobitne dokazovať. Súdnou praxou vo veciach vyživovacej povinnosti bolo tiež ustálené, že zmenou pomerov dieťaťa je aj prestup z jednotlivých stupňov školského vzdelávania, ktorá skutočnosť sa spravidla zásadným spôsobom prejavuje v odôvodnených potrebách dieťaťa, na uspokojovaní ktorých sa majú podieľať obaja rodičia

primerane svojím možnosťami, schopnosťami a majetkovým pomerom, ako aj samotné plynutie doby, v dôsledku čoho dochádza k nárastu odôvodnených potrieb detí v súvislosti s ich vekom a rastom.

18. Vzhľadom na predmet konania, ktorým je zmena rozhodnutia o výživnom, je správne porovnávať pomery v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom s pomermi existujúcimi v čase jeho aktuálneho rozhodovania o návrhu matky na zvýšenie výživného v súlade s § 78 ods. 1 Zákona o rodine, preto súd prvej inštancie postupoval správne a nijakým spôsobom nepochybil, keď uvedené pomery porovnal a na základe výsledkov dospel k záveru, že u maloletých došlo k prirodzenému nárastu ich odôvodnených potrieb a teda odôvodnených nákladov jednak prechodom na vyšší stupeň vzdelávania s čím sú vždy objektívne spojené zvýšené náklady na dieťa, ako aj samotným uplynutím času od posledného rozhodnutia súdu upravujúceho vyživovaciu povinnosť (od roku 2019). Maloleté deti sa dostali na ďalší stupeň vývoja a berúc zreteľ na ich vek prirodzene došlo k zvýšeniu výdavkov v súvislosti so školou, výdavkov na oblečenie a obuv, kultúrne vyžitie, hygienické potreby, výdavkov v súvislosti s trávením voľného času. A preto odvolací súd rovnako ako aj súd prvej inštancie má za to, že výška výživného z poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, nemôže objektívne stačiť na úhradu nevyhnutných mesačných nákladov maloletých za súčasného zvyšovania životných nákladov, a to ani po zohľadnení toho, že na výživu maloletých detí prispieva aj matka. Vychádzajúc zo všeobecne známej skutočnosti, že potreby každého dieťaťa sa v súvislosti s jeho vekom a školskou dochádzkou nevyhnutne zvyšujú a zároveň zohľadňujúc valorizačnú klauzulu uvedenú v ustanovení v § 78 ods. 3 Zákona o rodine, že pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov, má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel k správne záveru, keď zmenu pomerov na strane maloletých detí, ako oprávnených z vyživovacej povinnosti považoval za tak výraznú, že odôvodňuje zmenu rozhodnutia o vyživovacej povinnosti na maloleté deti.

19. Odvolací súd k námietkam otca týkajúcim sa nedostatočnej špecifikácie odôvodnených potrieb maloletých detí uvádza, že v konaniach o výživnom pre maloleté deti je síce potrebné dôsledne zistiť odôvodnené potreby maloletých, avšak to v sebe nezahŕňa povinnosť podrobne dokazovať a následne presne matematicky vyjadrovať každý jeden bežný výdavok na dieťa (napríklad strava, drogéria, bežné lieky, oblečenie a obuv, školské potreby, trávenie voľného času, mimoriadne výdavky a pod.). V tejto súvislosti odvolací súd poznamenáva, že bežné potreby detí, nevybočujúce z rámca potrieb iných detí v tomto veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky, tak ako boli deklarované matkou maloletých detí, je možné považovať za všeobecne známu skutočnosť a nie je potrebné ju osobitne dokazovať. Odvolaciemu súdu je zo spisu zrejmé, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie aj v súvislosti so zvýšenými výdavkami maloletých detí s ich športovou činnosťou, ako aj toho kto tieto výdavky uhradil.

20. Odvolací súd sa stotožnil s úvahami súdu prvej inštancie týkajúcimi sa posúdenia majetkových pomerov otca ako povinného z vyživovacej povinnosti. Súd prvej inštancie správne ustálil príjem otca a jeho majetkové pomery, pričom zisteným pomerom otca zodpovedá určené výživné pre maloleté deti, a to aj po zohľadnení odôvodnených výdavkov, ktoré má otec na maloleté deti a ktoré výdavky vyčíslil v priebehu konania. K odvolacej námietke otca ohľadne toho, že za schopnosť rodiča treba považovať reálny príjem, ktorý dosahoval v čase vyhlásenia rozhodnutia, pričom v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahoval preukázateľné príjmy iba zo zamestnania, odvolací súd poukazuje na § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorý rozšíril východiská zisťovania a posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov rodičov aj o zisťovanie tzv. potenciality príjmov. Súd je teda povinný prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti preto nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti. Porovnávajúc príjmové pomery otca je zrejmé, že od posledného rozhodnutia súdu došlo k zmene pomerov na jeho strane. Otec v čase posledného rozhodnutia súdu upravujúceho vyživovaciu povinnosť k maloletým pracoval v spoločnosti VVS Stavby s.r.o. s mesačným príjmom 1.500 Eur a zároveň bol vlastníkom 2 obchodných spoločností. Ako uviedol otec na pojednávaní v konaní pred súdom prvej inštancie, uvedený pracovný pomer ukončil z vlastnej iniciatívy, nakoľko sa chcel venovať svojim obchodným spoločnostiam, chcel podnikat'. K uvedenému otec pristúpil v čase, keď dosahoval z podnikania príjem 900-1000 Eur a zotrval napriek tomu, že mu táto činnosť nevynášala. Otec trvá na tom, že za jeho zárobkové schopnosti treba považovať jeho reálny príjem, ktorý v čase rozhodovania dosahuje, avšak ak by súd vychádzal len z príjmu otca z terajšieho zamestnania, išlo by o príjem nižší ako v pôvodnom zamestnaní, pričom pokiaľ dôjde k zmene zamestnania niektorého

z rodičov a výsledkom tejto zmeny je pokles zárobku, je nutné zohľadniť dôvody takejto zmeny. Akceptovať zmenu pomerov na strane povinného rodiča, výsledkom ktorej je zhoršenie jeho príjmových a majetkových pomerov je možné len v prípade objektívnych a nezvratiteľných okolností s vylúčením akéhokoľvek akceptovania zmeny dosiahnutej špekulatívnymi spôsobmi. Uvedené konanie otca by teda muselo byť posudzované ako vzdanie sa zamestnania s výhodnejším zárobkom, a to bez dôležitého dôvodu. Väčšiu výpovednú hodnotu pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti povinného rodiča voči maloletému dieťaťu ako príjem povinného rodiča je zistenie potencionálnej životnej úrovne tohto rodiča. Na zistenie životnej úrovne povinného rodiča a jedným z faktorov, ktoré pri určovaní miery tejto životnej úrovne môže súd vziať do úvahy, je zistenie a vyčíslenie mesačných výdavkov povinného rodiča. V konaní otec uviedol, že jeho priemerný mesačný príjem predstavuje suma približne 1.000 Eur, zároveň však deklaroval jeho mesačné výdavky sumou približne 1.500 Eur. V priebehu konania pred súdom prvej inštancie bolo teda preukázané, že životná úroveň otca výrazne prekračuje príjmy, ktoré otec deklaroval ako jeho jediný reálny príjem. Argumentácia zo strany otca ohľadne jeho neschopnosti plniť vyživovaciu povinnosť voči maloletým v takto zvýšených sumách je podľa názoru odvolacieho súdu ovplyvnená subjektívnym vnímaním vlastnej životnej situácie, ktorá bráni otcovi objektívne posúdiť rozsah odôvodnených potrieb maloletých detí preukázaných v priebehu konania na súde prvej inštancie.

21. Otec v odvolaní namietal aj tú skutočnosť, že k reálnemu nárastu jeho majetku nedošlo, keďže majetok, na ktorý poukázal súd prvej inštancie dosiahol len tým, že mu narástli jeho záväzky, ide o majetok získaný za finančné prostriedky z úveru. K uvedenej námietke otca odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že prvoradé je uspokojovanie potrieb maloletého dieťaťa, a preto každý rodič si musí uvedomiť svoju rodičovskú zodpovednosť a primerane tomu prispôbiť aj svoj osobný život a teda vynaložiť zvýšené úsilie na dosiahnutie primeraného príjmu na zabezpečenie odôvodnených potrieb všetkých vyživovaných osôb a vyhýbať sa konaniu, ktoré vedie k zadlžovaniu sa a k nárastom záväzkov. Je povinnosťou súdu prihliadať aj na neprimerané majetkové rizika, ktoré povinný rodič na seba berie, pričom za neprimerané majetkové riziko odvolací súd považuje aj inak bežné záväzky, pokiaľ presahujú svojou výškou dokladované možnosti povinného, ako napríklad hypotekárny úver na zabezpečenie bývania, ak výška splátky presahuje alebo tvorí značnú časť príjmu povinného. Preto skutočnosť, že otec má mesačné splátky hypotéky vo výške 900 Eur, a to bez ohľadu na to, že ide o hypotekárny úver na kúpu rodinného domu, kde býva, nemôže byť dôvodom toho, aby súd nezvýšil výživné napriek preukázanému nárastu výdavkov na maloleté deti. Súd nemôže uprednostniť vyšší štandard bývania otca na úkor zabezpečenia odôvodnených potrieb maloletých detí. Ďalšou otcom namietanou skutočnosťou je to, že súd nezohľadnil pri vlastníctve jeho spoločností to, že jedna z jeho spoločností doposiaľ nevykonávala žiadnu činnosť a nedosiahla tak žiadne príjmy a teda ani zisky a druhá spoločnosť bola v roku 2021 v strate so záporným vlastným kapitálom. Odvolací súd k uvedenému dodáva, že súd prvej inštancie sa uvedenými spoločnosťami otca dôsledne zaoberal v rámci vykonaného dokazovania a zistenia následne aj skonštatoval v odôvodnení rozhodnutia. Avšak v tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a podnikateľské aktivity tak, aby nedochádzalo k ohrozovaniu vyživovacej povinnosti maloletých detí. Preto ani táto skutočnosť otcom namietaná nemôže brániť v tom, aby došlo k zvýšeniu výživného na maloleté deti.

22. Odvolací súd dospel k záveru, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o zvýšení výživného na maloleté deti. Skutkové a právne závery zjavne nie sú svojvoľné, neudržateľné a ani neboli prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu. Otec v odvolaní neuviedol žiadne podstatné skutočnosti, ktoré by spochybňovali závery súdu prvej inštancie, preto odvolací súd nemá pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie o tom, že došlo k zmene pomerov odôvodňujúcich zvýšenie výživného. Námietku otca, že súd neskúmal, či je v jeho možnostiach platiť zvýšené výživné pre maloleté deti, považuje odvolací za nedôvodnú, nakoľko zo spisu jednoznačne vyplýva, že súd vykonal dostatočne dokazovanie za účelom zistenia zárobkových pomerov otca, jeho majetkových možnosti a jeho výdavkov. Následne v odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie označil dôkazy podstatné pre rozhodnutie, zhodnotením ktorých dospel k rozhodnutiu, ktoré náležite zdôvodnil. Odvolací súd nemôže súhlasiť s tvrdením otca, že súd prvej inštancie len konštatoval prechod na vyšší stupeň školskej dochádzky, čím odôvodnil zmenu pomerov na strane maloletých detí. Z odôvodnenia rozhodnutia je totiž zrejmé, že súd prvej inštancie posudzoval odôvodnenosť jednotlivých výdavkov a tieto výdavky na maloleté deti mal za dostatočne preukázané. Navyše je nutné podotknúť, že odôvodnenosť týchto jednotlivých výdavkov na maloleté deti otcom priamo napadnutá nebola. Odvolací súd má za to, že výživné v sumách 300 Eur, 250 Eur a 200 Eur mesačne, zohľadňuje iba časť nevyhnutných potrieb maloletých detí odôvodnenosť, ktorých

bola preukázaná v rámci konania a je nepochybné, že práve matka dopĺňa zabezpečovanie ostatných nevyhnutných potrieb detí. Mieru takto určenej vyživovacej povinnosti oboch rodičov k maloletým deťom je tak možné bez akýchkoľvek pochybností považovať za vyrovnanú bez toho, aby sa presunula zodpovednosť za zdravie a prospešný vývoj maloletých detí na matku, ktorá si svoju vyživovaciu povinnosť plní dobrovoľne nielen v peňažnej forme, ale aj formou osobnej starostlivosti o maloleté detí. Takáto situácia by nepochybne bola v rozpore so Zákomom o rodine, morálkou a spravodlivosťou.

23. Odvolací súd má za to, že vzhľadom na zmenu odôvodnených potrieb maloletých detí, ktoré potreby boli v konaní pred súdom prvej inštancie preukázané a z toho plynúce zvýšené výdavky, nezvýšenie výživného na maloleté deti z dôvodu zohľadňovania otcom namietaných skutočností, by znamenalo presunúť všetku zodpovednosť za maloletých na rodiča, ktorý sa o nich osobne stará a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť, teda v danom prípade na matku, ktorá maloletým zabezpečuje osobnú starostlivosť. Odvolací súd síce súhlasí s tým, že na vyživovacej povinnosti by sa mali primerane podieľať obaja rodičia, avšak zároveň dodáva, že plnením vyživovacej povinnosti je aj osobná starostlivosť o dieťa a aj starostlivosť o domácnosť. V danej veci je nepochybné, že matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť zabezpečovaním ubytovania, starostlivosťou o domácnosť, osobnou starostlivosťou, trávením voľného času s maloletými, zabezpečovaním odvozu na tréningy a samotným dopĺňaním výživného. Odvolací súd preto zvýšenie výživného na sumy, na ktoré bola vyživovacia povinnosť otca voči maloletým upravená, považuje za adekvátne zvýšeným potrebám maloletých detí, ako aj majetkovým pomerom otca.

24. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne rozhodol aj o dlžnom výživnom pre maloletú Olíviu (III. výrok rozsudku), navyše otec odvolanie voči tomuto výroku rozsudku neodôvodnil. Odvolací súd preto rozsudok v napadnutých výrokoch (I. výrok a III. výrok rozsudku) ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP a podľa § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil iba na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie doplnil ďalšie dôvody.

25. Podľa § 57 CMP, o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.

26. O trovách odvolacieho konania odvolací súd nerozhodoval, pretože žiadny z účastníkov konania si neuplatnil nárok na ich náhradu.

27. Rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 vety druhej CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).